

หลักสูตรที่ ๒ รุ่นที่ ๙

การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริในพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าและการลำเลียงยาเสพติด ฯ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราชาและตำราแม่ฟ้าหลวง
๒. เพื่อให้สามารถทำแผนการดำเนินการโครงการและนำองค์ความรู้กลับไปปฏิบัติได้จริง

ระยะเวลาหลักสูตร	๕ วัน ๔ คืน ระหว่างวันที่ ๒๑ ตุลาคม – ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒
กลุ่มเป้าหมายเข้าร่วม	๑. เทศบาลตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลตับเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลตาดควัน อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
องค์ประกอบผู้เข้าร่วม	ตัวแทนอำเภอ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนท้องที่ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) และตัวแทนชาวบ้าน

จัดทำ/รวบรวมโดย

สำนักงานประสานกิจการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ พื้นที่ชายแดนภาคเหนือ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และมูลนิธิธรรมาภิบาล

สำนักงานประสานกิจการขยายผลโครงการร้อยใจรักฯ พื้นที่ชายแดนภาคเหนือ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และมูลนิธิรากแก้ว ได้กำหนดการจัดการฝึกปฏิบัติจริงด้านการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริในพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าและการลำเลียงยาเสพติด พื้นที่ชายแดนภาคเหนือ หลักสูตรที่ ๒ รุ่นที่ ๙ ณ วัดท่าข้ามศรีดอนชัย ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย ระหว่างวันที่ ๒๑ ตุลาคม - ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ ระยะเวลา ๕ วัน ๔ คืน มีผู้เข้าอบรมและฝึกปฏิบัติ จำนวน ๕ อบรม. (เทศบาลตำบลห้วยซ้อ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง องค์การบริหารส่วนตำบลต้าบเต่า องค์การบริหารส่วนตำบลตาดคว้น และองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน) ในแต่ละวันมีการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

วันจันทร์ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ (ภาคเช้า - เที่ยง)

วันนี้เป็นวันแรกของการอบรมฯ มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน ๑๕๔ คน โดยมี นายอานนท์ ผลบุญ หัวหน้าสำนักงานประสานกิจการขยายผลโครงการร้อยใจรักฯ ได้มาชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ ในพื้นที่ที่มีปัญหาการค้าและการลำเลียงยาเสพติด และการดำเนินโครงการในภาพรวม เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรเรียนรู้โครงการร้อยใจรักฯ หลักสูตรปฏิบัติจริง จนเกิดโครงการเร่งด่วน (Quick win) โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ ชุมชนลุกขึ้นมาจัดการปัญหาด้วยตนเอง และมีหน่วยงานต่างๆ คอยเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุน ช่วยเหลือ แก้ไขในสิ่งที่ติดขัดให้ลุล่วงไปได้

นายพิชิต ยาละ ผู้จัดการโครงการพิเศษ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง เริ่มกระบวนการสร้างความเข้าใจหลักการแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ (กระบวนการ นวด/น้อม/นำ) ตามศาสตร์

พระราชฯ และอธิบายภาพรวม นำเสนอผ่านสื่อวีดิทัศน์ “เศรษฐกิจพอเพียง จำได้ไหม ในหลวง ทรงอธิบาย ๑๕ นาที”

จากนั้นชมวีดิทัศน์ “คนเปลี่ยนโลก” โดย หม่อมราชวงศ์ดิศนัดดา ดิศกุล ประธาน ๓ มูลนิธิฯ (แม่ฟ้าหลวงฯ สถาบันปิดทองฯ และมูลนิธิรากแก้ว) ได้มากกระตุกต่อมคิดสะกิดใจให้เห็นถึงการพัฒนาที่ทุกคนควรเริ่มต้นจากการหันกลับมามองที่ตัวเราเอง ซึ่งเริ่มได้จากการแก้ที่สันดาน ขอให้ซื่อสัตย์ และขยัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่งของคนไทย

หลังจากนั้น ชมวิดีโอทัศน์ “รักพ่อ...ไม่มีวันพอเพียง”

และ “แนะนำมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ” โดย นายพิชิต ยาละ ได้กล่าวถึงหลักการในการพัฒนาตามแนวทางแม่ฟ้าหลวง ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “ความเข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ตามภูมิสังคม” ด้วยกระบวนการพัฒนาและศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และการปลูกคนที่สำคัญ คือ “อย่ารอภาครัฐ ต้องพึ่งพาตนเองก่อน” ด้วยการทำ...ทำอะไร คือ “ฟัง สังเกต ถาม ใส่ใจ และใช้เวลา” ผนวกเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์ความรู้ ๖ มิติ ในขณะที่ชุมชนจะต้องมี ๕ ร่วม คือ “ร่วมเดิน ร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมปรึกษา และร่วมวางแผน” เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

(ภาคบ่าย - เย็น)

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษากิจการบ้านส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ และรักษาการเลขาธิการมูลนิธิธรรมาภิบาล ได้มาชี้แจงถึงการทำงานประสานของ ๓ สถาบัน ได้แก่ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มูลนิธิปิดทองฯ และมูลนิธิธรรมาภิบาล รวมทั้งได้อธิบายถึงตราสัญลักษณ์ของมูลนิธิปิดทองฯ พระปฐมบรมราชโองการของในหลวง ร. ๑๐ “สืบสาน ต่อยอด รักษา...” ตราสัญลักษณ์โครงการร้อยใจรักษ์ แผนการปฏิบัติงานการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ ตามเป้าหมายของแผนปราบปรามยาเสพติด จังหวัดชายแดนภาคเหนือ แบบเบ็ดเสร็จ การขับเคลื่อนโครงการเร่งด่วน (Quick Win) โดยข้อมูลทั้งหมดนี้ จะทำให้ทุกคนได้รับทราบกระบวนการทำงาน และช่วยร่วมแรงร่วมใจกันในการทำงานเพื่อชาติบ้านเมือง นำผลจากการฝึกปฏิบัติไปขยายผลได้

นายทัศนัย สุราพจน์ นายอำเภอเชียงของ กล่าวเปิดการอบรมและฝึกปฏิบัติจริง โดยเล่าว่าได้ไตร่ตรองโครงการร้อยใจรักษ์โดยละเอียด พยายามตีโจทย์ ปัญหา และขั้นตอนในการขับเคลื่อนอย่างเข้มข้น เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชนในทุกมิติ ที่มีแนวคิดว่าจะต้องทำ

การสำรวจปัญหาแหล่งน้ำเป็นรายหมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านต้องมีแผนการพัฒนาน้ำหลายๆ ระบบ แบบไหนทำได้ให้มานำเสนอ หน่วยงานต่างๆ พร้อมสนับสนุนเต็มที่ เป้าหมายต้องชัด การบริหารจัดการต้องดี เพื่อพัฒนาในทุกมิติ

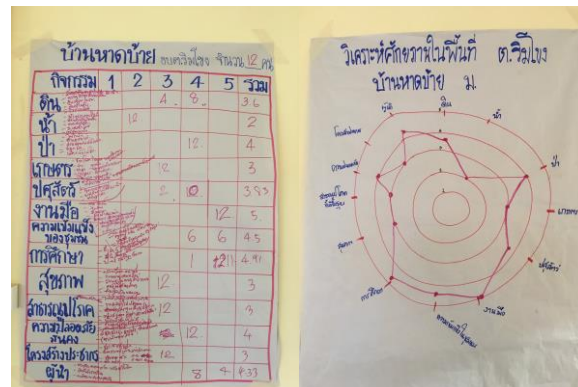
พระมหาภิวิธรรณ อภิวณโณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดท่าข้ามศรีดอนชัย ให้หลักคิดในการทำงานแก่ผู้เข้ารับการอบรมว่า ถ้าทำอะไรต้องทำเต็มที่ ทำจริง ส่วนการที่จะเป็นนักปราชญ์นั้น ต้องฟัง อ่าน เขียน ให้มากๆ ถ้าขาดน้ำ คือขาดชีวิต และที่สำคัญต้องมีปุ๋ยตราใส่ใจ

หลังจากเปิดการฝึกอบรมและจึงเริ่มกระบวนการประเมินศักยภาพของพื้นที่และการคิดวิเคราะห์ปัญหาชุมชน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา จำนวน ๘ หมู่บ้าน แยกเป็นฐานตามจุดต่าง ๆ บริเวณวัดท่าข้ามศรีดอนชัย เมื่อประเมินศักยภาพของแต่ละพื้นที่เสร็จแล้ว จึงนำผลการประเมินศักยภาพมานำเสนอต่อไป

จุดที่ ๑ บ้านหาดบ้าย องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๒ คน นำเสนอศักยภาพชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ เรื่องน้ำ เนื่องจากมีแหล่งน้ำแต่ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการเกษตรได้ เพราะไม่มี

ที่กักเก็บและระบบส่ง ร่องลงมาปัญหาเกษตร ไม่มีน้ำใช้เกษตรตกต่ำ แนวทางแก้ไขปัญหา คือ สร้างถังเก็บน้ำบนพื้นที่สูง และระบบท่อส่งน้ำไปยังพื้นที่เกษตร

จุดที่ ๒ บ้านกีกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๐ คน นำเสนอศักยภาพชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ ไม่มีต้นทุนด้านแหล่งน้ำ ใช้ น้ำจากหมู่บ้านอื่น อยู่บนพื้นที่สูง น้ำขึ้นไม่ถึง แนวทางแก้ไข ปัญหา คือ วางแผนระบบส่งน้ำและระบบท่อ

จุดที่ ๓ บ้านเมืองกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๒ คน นำเสนอศักยภาพชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ เรื่องน้ำ

จุดที่ ๔ บ้านร่มโพธิ์ทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ตำบลเตา มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๘ คน นำเสนอศักยภาพ
 ชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ น้ำดื่ม การเกษตร

ศักยภาพชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ ขาดแคลนน้ำ ขาด
 แหล่งกักเก็บน้ำ แนวทางแก้ไขปัญหา คือ สร้างฝาย

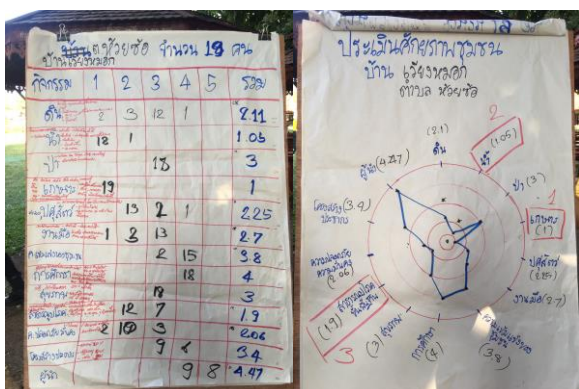
จุดที่ ๕ บ้านแผ่นดินทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ตำบลเตา มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๓ คน นำเสนอศักยภาพ
 ชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ ต้นทุนน้ำ

จุดที่ ๘ บ้านป่าสักงาม องค์การบริหารส่วนตำบล
มหาวัน มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๖ คน นำเสนอศักยภาพ
 ชุมชน โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ การบริหารจัดการน้ำ แนว
 ทางแก้ไขปัญหา คือ วางระบบน้ำใหม่

จุดที่ ๖ บ้านเวียงหมอก เทศบาลตำบลห้วยซ้อ
 มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๘ คน นำเสนอศักยภาพชุมชน
 โดยพบปัญหาเร่งด่วน คือ ระบบน้ำ แนวทางแก้ไขปัญหา คือ
 วางระบบท่อใหม่

วันอังคาร ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๖๒

ในวันนี้เป็นการลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา ๕ อบท.
 ๘ หมู่บ้าน เพื่อหาประเด็นปัญหา/โครงการเร่งด่วน (Quick Win)
 เบื้องต้น

จุดที่ ๑ บ้านหาดบ้าย องค์การบริหารส่วนตำบล
ริมโขง ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๑๔ คน ได้แก่ กำนัน กรรมการ
 หมู่บ้าน ผู้อำนวยการกองช่าง อบต. เจ้าหน้าที่ AD2 จนท.ก
 รมอุทยานสัตว์ป่าและพันธุ์พืช วนอุทยาน ห้วยทรายมา
 เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้ (เชียงใหม่) และ
 เจ้าหน้าที่ขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ โดยมีการพูดคุย
 ร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน ถึงความเป็นไปได้ของโครงการและ
 แนวทางในการประมาณการค่าใช้จ่าย เนื่องจากปัญหาที่

จุดที่ ๗ บ้านรักษัพนาวา องค์การบริหารส่วนตำบล
ตาตควัน มีผู้เข้าร่วมประเมินศักยภาพ ๑๖ คน นำเสนอ

เกิดขึ้นคือ ชุมชนมีต้นทุนน้ำจากลำห้วยโฮก แต่ไม่มีระบบส่งน้ำและบ่อบักน้ำ โครงการที่จะทำคือ การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

จุดที่ ๒ บ้านกึ่งกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๑๕ คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๖ หมู่ ๙ หมู่ ๑๐ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้อำนวยการกองช่าง และเจ้าหน้าที่กองช่าง ชาวบ้าน AD1 และเจ้าหน้าที่ขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ จากการสำรวจปัญหาเร่งด่วนที่ควรแก้ไข พบว่า หมู่บ้านไม่มีแหล่งน้ำเป็นของตนเอง ไม่มีฝายชะลอน้ำไม่สามารถยกระดับน้ำเข้าถังกักเก็บได้เพียงพอ สรุปได้โครงการแก้ไขปัญหาร่วมกัน คือ โครงการสร้างฝายชะลอน้ำและปรับปรุงระบบท่อ

จุดที่ ๓ บ้านเมืองกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๑๓ คน ได้แก่ อบต.ริมโขง ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน AD2 ผอ.กองช่าง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ และเจ้าหน้าที่โครงการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ พบสภาพปัญหาของหมู่บ้าน คือ ขาดระบบการจัดการน้ำที่ดี (น้ำใช้ในการเกษตรและอุปโภคบริโภคเป็นท่อส่งเดียวกัน) ไม่สามารถส่งน้ำได้เพียงพอ เนื่องจากแนวท่อส่งน้ำเดิมมี

ขนาดเล็ก แนวทางการแก้ไขปัญหาสามารถทำได้ด้วยการเปลี่ยนท่อส่งน้ำให้มีขนาดใหญ่ขึ้น ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร

จุดที่ ๔ บ้านร่มโพธิ์ทอง องค์การบริหารส่วนตำบลดับเต่า ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๑๓ คน ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ อบต.ดับเต่า และ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ได้ลงพื้นที่วางแผนและสร้างความเข้าใจในส่วนของระบบส่งน้ำและฝายของหมู่บ้านร่มโพธิ์ทอง หมู่ ๑๔ ตำบลดับเต่า อำเภอเทิง สภาพปัญหาของหมู่บ้าน มีปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคไม่พอใช้ ฝายยกระดับน้ำมีการชำรุดน้ำกัดเซาะบริเวณท้ายฝาย ไม่มีช่องระบายตะกอนทราย ท่อน้ำมีขนาดเล็ก ท่อไม่มีระบายอากาศ ระบายทราย ไม่มีการเก็บค่าบำรุงรักษา ไม่มีกฎระเบียบการใช้น้ำ จึงต้องการปรับปรุงให้เป็นโครงการ quick win คือ การสร้างฝายหินก่อ โดยจะนำหินบริเวณฝายเดิมมาใช้ในการปรับปรุง และปรับปรุงระบบส่งน้ำเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จุดที่ ๕ บ้านแผ่นดินทอง องค์การบริหารส่วนตำบลดับเต่า ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๑๘ คน ได้แก่ ชาวบ้าน ผู้นำและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบคือ

การตกลงผลประโยชน์กันระหว่าง ม.๑๒ ม.๑๔ และ ม.๑๕ ในเรื่องของการใช้น้ำร่วมกัน คือหาก ม.๑๒ ปรับปรุงท่อส่งน้ำให้มีขนาดใหญ่ขึ้นแล้ว อาจจะมีผลกระทบในเรื่องการส่งน้ำของ ม.๑๔ และ ม.๑๕ ในลำดับต่อมาได้ แนวทางการแก้ไขปัญหามานี้แผ่นดินทอง ม.๑๒ จะเข้าไปทำการตกลงและขอความยินยอมในการขอเปลี่ยนขนาดท่อกับ ม.๑๔ และ ม.๑๕ ให้เรียบร้อยก่อน เพื่อจะได้เริ่มดำเนินการตามแผนที่จะพัฒนาหมู่บ้านในเรื่องน้ำเป็นลำดับต่อไปได้

จุดที่ ๖ บ้านเวียงหมอก เทศบาลตำบลห้วยซ้อ ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๒๖ คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน AD1 ผู้แทน AD3 AD3 แม่ฮ่องสอน ๔ นาย เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เจ้าหน้าที่อุทยาน เจ้าหน้าที่เทศบาล และเจ้าหน้าที่ขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ ได้ลงพื้นที่ดูสภาพปัญหา และต้นทุนน้ำของชุมชน โครงการ Quick win คือ โครงการวางท่อระบบส่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

จุดที่ ๗ บ้านรักษัพนาวา องค์การบริหารส่วนตำบลตาตควัน ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๓๗ คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ชลประทาน หัวหน้า/เจ้าหน้าที่ป่าไม้ฯ เจ้าหน้าที่อำเภอพญาเม็งราย (พช./กศน/ป้องกัน) เจ้าหน้าที่ อบท. (นายช่าง)

เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น (นายก/รองนายก/กำนัน) ผู้นำ/คณะกรรมการหมู่บ้าน AD1/2/3 ก่อนจะลงพื้นที่จึงเริ่มนำเสนอ ผลการประเมินศักยภาพร่วมกันให้ทุกหน่วยงานทราบ เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการฯ ซึ่งทางป่าไม้ได้ให้ความเห็นว่าเป็นบริเวณพื้นที่มีเขตติดต่อ สำนักฯ ๑๕ ซึ่งเป็นวนอุทยานฯ ในการทำโครงการฯ ให้ดำเนินการขออนุญาตตามระเบียบปกติ ยินดีช่วยเหลือสนับสนุนโครงการอย่างเต็มที่ ในส่วนของชลประทานได้พิจารณาพื้นที่และแบบฝ่าย ร่วมกับนายช่าง อบต. และให้ดำเนินการจัดทำแบบตามที่หารือ ซึ่งได้ข้อสรุปดังนี้ ทำโครงการฯ สร้างฝายหินก่อจำนวน ๒ จุด และแท้งก์เก็บน้ำ จำนวน ๑ แท้งก์ และดำเนินสรุปร่างแบบโครงการเพื่อจัดทำแบบ ปร.๔/ปร.๕

จุดที่ ๘ บ้านป่าสักงาม องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน ผู้ร่วมลงพื้นที่ ทั้งหมด ๕๐ คน ได้แก่ นายก อบต. รองนายก อบต. ผอ.กองช่าง อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผอ. ๙ คน เฒ่า ผู้นำชนเผ่า กรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ AD1 AD2 AD3 เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์ สภาพปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชนมีต้นทุนน้ำจากบ่อน้ำ แต่ไม่มีระบบส่งน้ำ ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีน้ำใช้จาก

น้ำฝน เมื่อถึงหน้าแล้งน้ำจะไม่พอใช้ ทำให้ขาดแคลนน้ำ โครงการที่จะทำคือ การจัดการหาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค โดยการขยายเขตประปา

วันพุธ ที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ (ภาคเช้า - เทียง)

วันที่ ๓ ของการฝึกปฏิบัติจริงด้านการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรที่ ๒ รุ่นที่ ๙ มีผู้มา ลงทะเบียน ทั้งหมด ๖๕ คน

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาศาสน์ส่งเสริม และพัฒนากิจกรมปิดทองหลังพระฯ และรักษาการ เลขาธิการมูลนิธิรากแก้ว กล่าวต้อนรับผู้เข้ารับการอบรมและ ฝึกปฏิบัติ ในหลักสูตรประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การอธิบายหลักการทรงงาน โดยเฉพาะข้อการศึกษา ข้อมูลอย่างเป็นระบบก่อน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หมู่บ้าน ชุมชนตามองค์ความรู้ ๖ มิติ

จากนั้นนำเสนอวิถีทัศน์การทำงานของมูลนิธิปิดทอง หลังพระที่ ต.ทุ่งโป่ง อ.อุบลรัตน์ จ.ขอนแก่น เพื่อแก้ไขปัญหา ด้านน้ำด้วยการนำน้ำจากลำน้ำพองมาใช้ประโยชน์ ส่งเสริม เกษตรเชิงปรานิต บำรุงด้วยปุ๋ยตราใส่ใจ คือ เกษตรกรต้องใส่ใจ ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีเงินเก็บ เป็นหนี้ได้รับการปลดหนี้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ ที่ปรึกษาศาสน์ ส่งเสริมและพัฒนากิจกรมปิดทองหลังพระฯ ได้บรรยาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคนกับป่าอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยให้แนวคิดที่สำคัญและเน้นย้ำผู้เข้าฝึกอบรมฯ ว่า ปัญหาของ ชุมชน “คนในชุมชนต้องเป็นคนแก้” ที่ผ่านมา ปัญหาด้านป่าไม้ ที่พบ คือ การขาดการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ประชาชน ขาดการมีส่วนร่วม ชาวบ้านต้องลุกขึ้นมาแก้ไขปัญหาาร่วมกัน บนฐานข้อมูลจริง ทำให้บังเกิดผลจริง ผู้นำและผู้อบรมทุกคน ต้องเข้าใจกฎระเบียบ กฎหมาย กรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการ อยู่อาศัยและทำกิน ในพื้นที่เป้าหมาย เช่น ในเขตพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติที่อยู่ในลุ่มน้ำ ต้องยึดตามมติคณะรัฐมนตรีก่อน ๓๐ ม.ย. ๔๑ เขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในลุ่มน้ำ ต้องยึดตามมติ คณะรัฐมนตรีหลัง ๓๐ เม.ย. ๔๑ ประกอบคำสั่งคสช. ๕๗ หรือ กฎระเบียบเขตพื้นที่ป่านุรักษ์ เป็นต้น ดังนั้น จนท.ป่าไม้และผู้ เข้าอบรมต้องทำงานช่วยกัน ทุกกระบวนการ และความสำเร็จ ของโครงการไม่ได้อยู่ที่เจ้าหน้าที่ และ AD1 AD2 เท่านั้น แต่ ชาวบ้านต้องเอาด้วย

งานศาสน์ปิดทองหลังพระ ฯ เน้นความสำเร็จ ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด ใช้แรงงานชาวบ้าน ที่สำคัญคือ งานเสร็จแล้วชาวบ้านต้องได้รับประโยชน์

ในช่วงการบรรยายนี้มีผู้ให้ความสนใจและตั้งประเด็น คำถามดังนี้

คำถามที่ ๑ ทำไมประเทศไทยไม่ให้กรรมสิทธิ์ใน ที่ดินแก่ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่ หรือจัดสรรให้ชาวบ้านได้ปลูก ไม้เศรษฐกิจ เช่น ไม้พยูง ทำให้ชาวบ้านต้องลักลอบตัดไม้ ทำลายป่า

คำตอบ ต้องไปศึกษากฎหมายให้แม่นก่อนว่ากฎหมายว่าอย่างไร ต้องเรียนรู้อยู่กับป่า สร้างป่าสร้างรายได้ ช่วยกันกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ จัดสรร พื้นที่ปลูก **“ข้อมูลต้องชัดเจน”** ใช้บ อบต. ร่วมกับทีมป่าไม้ส่งเสริมอาชีพ

คำถามที่ ๒ ทำไมไม่ส่งเสริมพืชที่สามารถแปรรูปได้ เช่น มะขามเพื่อจะได้แปรรูป ที่ผ่านมาชาวบ้านปลูกแต่ผลไม้ที่ต้องใช้สารเคมีพ่น ทำให้เป็นอันตราย ในขณะที่มะขามไม่จำเป็นต้องดูแลมากนักน้อยก็ให้ผล ที่สำคัญคือ ส่วนราชการควรเข้ามาส่งเสริมและสร้างโรงงานแปรรูปมะขาม

คำตอบ ชาวบ้านทุกคนต้องให้ความมั่นใจกันเอง ก่อนว่าจะเอาด้วยไหม ถ้าชาวบ้านว่าเห็นด้วย ต้องมีการประชาคม ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ประเด็นที่สำคัญในการแก้ปัญหา คือ **อย่ารอให้คนอื่นมาแก้ ต้องแก้กันเอง**

นายอานนท์ ผลบุญ หัวหน้า สำนักงานประสานกิจการขยายผลโครงการร้อยใจรักฯ บรรยายเรื่อง รูปแบบการจัดทำข้อเสนอโครงการ/ปร.๔/ปร.๕ แต่ละ อบต. และการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าสงวนและป่าอุทยาน หลังจากมีการทำประชาคมเสร็จสิ้นไปแล้วประชาชนต้องเห็นด้วยกับโครงการร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ต่อมาฝ่ายช่างออกแบบประมาณการ ปร.๔ และ ๕ ใช้งบประมาณ อบต. ๖๐ : ๔๐ เพราะต่อไปโครงการนี้จะถูกส่งต่อไป อบต. เป็นผู้ดูแล โดยเมื่อการอบรมเสร็จสิ้นต้องไปปรับปรุงโครงการให้สมบูรณ์ แล้วรวบรวมฉบับจริงให้อำเภอ เพื่อจะได้มีการเรียกประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองในลำดับต่อไป ที่สำคัญ คือ ความสมบูรณ์ของแบบโครงการ รายละเอียด ปร.๔ และ ๕ ต้อง

ชัดเจน มีแผนการดูแลรักษา เขียนแผนร่วมกับป่าไม้เพื่อดูแลรักษาร่วมกัน การขออนุญาตใช้ พื้นที่ตาม ม.๑๙ อปท.ต้องทำงานร่วมกันกับป่าไม้ เตรียมเอกสารและอำนาจการให้ความสะดวกทุกอย่างให้กับป่าไม้ตามที่ กฎหมายกำหนด เพื่อส่งต่อไปจังหวัดและทางอุทยานฯ ดำเนินการต่อ ซึ่งอาจมีการส่งกลับคืนมาเพื่อแก้ไขด้วย เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติและได้รับอนุญาตในการเข้าดำเนินงานในพื้นที่ ทางสถาบันฯ จะดำเนินการส่งมอบวัสดุ อุปกรณ์ต่อไป

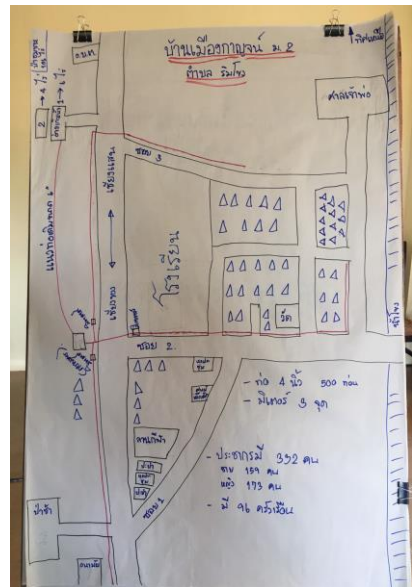
(ภาคบ่าย - เย็น)

ภาคบ่ายของวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ เป็นการฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ เสนอแนวทางการแก้ปัญหาและสรุปโครงการเร่งด่วน Quick Win นำเสนอปัญหาของแต่ละชุมชนและแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละพื้นที่เป้าหมาย สรุปกระบวนการและวางแผนการจัดทำโครงการเร่งด่วน (เตรียมจัดทำข้อเสนอโครงการ/ปร.๔/ปร.๕) โดยเจ้าหน้าที่ อบต. และวางแผนจัดทำกระบวนการประชาคมแต่ละหมู่บ้านเป้าหมาย ๕ อบต ๘ หมู่บ้าน

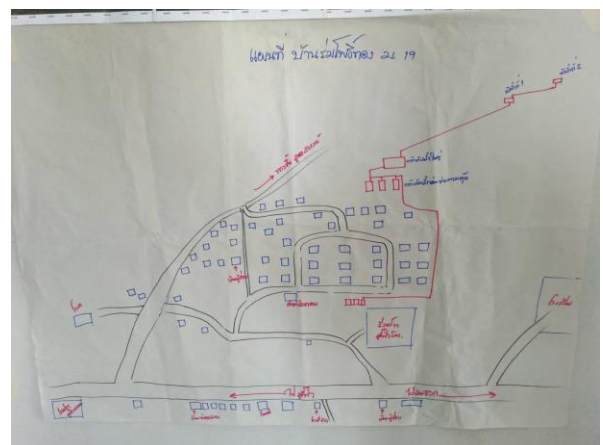
จุดที่ ๑ บ้านหาดบ้าย องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง ยังไม่ได้ข้อสรุปการทำโครงการต้องนำข้อมูลไปปรึกษาผู้นำชุมชนก่อน

จุดที่ ๒ บ้านกึ่งกาญจน องค์การบริหารส่วนตำบล
ริมโขง มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการสร้างฝายและ
ปรับปรุงระบบท่อห้วยวัดกึ่งกาญจน

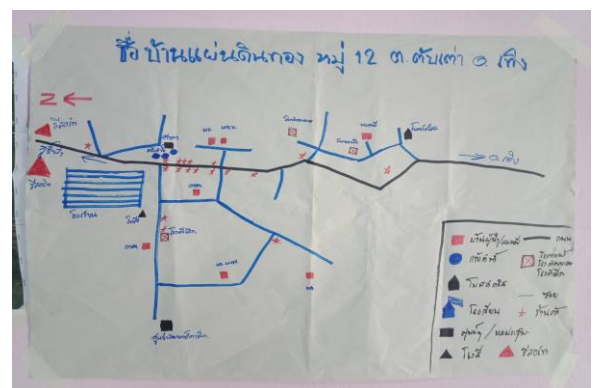
จุดที่ ๔ บ้านร่มโพธิ์ทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ดับเต่า มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการก่อสร้างฝายต้น
น้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก

จุดที่ ๓ บ้านเมืองกาญจน องค์การบริหารส่วนตำบล
ริมโขง มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการปรับปรุงระบบท่อ

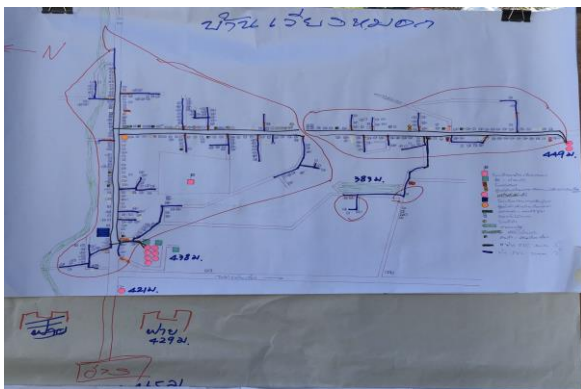
จุดที่ ๕ บ้านแผ่นดินทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ดับเต่า ยังไม่ได้ข้อสรุปโครงการ

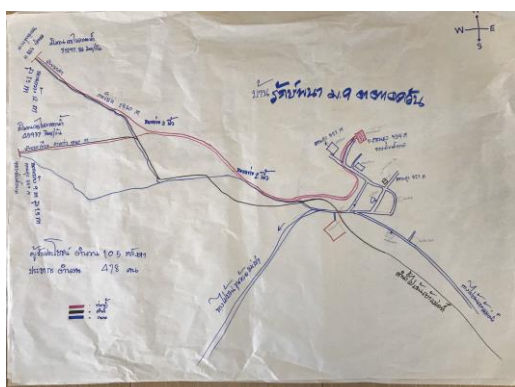
จุดที่ ๖ บ้านเวียงหมอก เทศบาลตำบลห้วยซ้อ
มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการวางระบบท่อเพื่อน้ำการ
อุปโภค บริโภค และการเกษตรในครัวเรือน

จุดที่ ๘ บ้านป่าสักงาม องค์การบริหารส่วนตำบล
ดงมหาวัน มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการสร้างแท้งก์
น้ำและระบบท่อส่งน้ำ

จุดที่ ๗ บ้านรักษัพน้า องค์การบริหารส่วนตำบล
ตาตควัน มีแนวทางพัฒนาที่จะดำเนินโครงการสร้างฝายหิน
ก่อกำ 2 จุด และบ่อบักน้ำ 1 จุด

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ (ภาคเช้า - เที่ยง)

การถ่ายทอดความรู้การประยุกต์ใช้ปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเพิ่มผลผลิตเกษตร โดย นายสนธิ
อินทะชัย นักวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน เป็นผู้บรรยายเรื่อง
เกษตรปราณีต โดยเริ่มต้นเกริ่นนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจเรื่องความพอประมาณ
มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน ตลอดจนการมีความรู้และคุณธรรม
มีเป้าหมายคือ เกษตรกรสามารถ “อยู่รอด พอเพียง ยั่งยืน”

เกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ เริ่มต้นด้วยการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ การจัดการพื้นที่ **“ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก”** ปัจจุบันสังคมเกษตรกรไทยที่เป็นอยู่คือ การลืมนิเวศดั้งเดิมของตนเอง เชื้อแนวคิดทุนนิยมมากเกินไป ทำให้เกษตรกรไทยถูกโน้มน้าวให้ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีเร่งโต เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตให้สูงขึ้น แต่ขาดคุณภาพ เพราะคาดหวังในผลกำไร โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ตามมาส่งผลให้ดิน น้ำ ป่า เสื่อมโทรม เกิดปัญหาสุขภาพทั้งตัวเกษตรกรเองและผู้บริโภค

นอกจากนี้ ยังนำองค์ความรู้จากการปฏิบัติจริงของ วิสาหกิจผู้ปลูกมะม่วงมาถ่ายทอดประสบการณ์ตรงให้ผู้เข้าอบรมฟัง ตั้งแต่การเริ่มปลูก การดูแล การบำรุงผลผลิตให้มีคุณภาพ และการจำหน่ายผลผลิต ปัญหาที่พบในการปลูก การถ่ายทอดประสบการณ์ครั้งนี้ โดย นายสมบุญ วิสาหกิจผู้ปลูกมะม่วง ตำบลห้วยสำน เป็นผู้ถ่ายทอด

(ภาคบ่าย - เย็น)

ในภาคบ่ายเป็นการฝึกปฏิบัติจริงตามฐานต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ฐาน คือ ฐานที่ ๑ ฝายและกล่องเกเบี้ยน ฐานที่ ๒

เครื่องกรองน้ำราคาประหยัด และฐานที่ ๓ การผลิตสารชีวภัณฑ์ โดยแบ่งกลุ่มผู้เข้าอบรมสลับหมุนเวียนไปแต่ละฐาน

คลินิกให้คำปรึกษา “การจัดทำข้อเสนอโครงการเร่งด่วน Quick Win” โดยเจ้าหน้าที่ชลประทาน (โครงการชลประทานเชียงราย)

วันศุกร์ ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๒ (ภาคเช้า - เทียง)

วันสุดท้ายของการฝึกการอบรมฯ มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน ๑๓๕ คน ก่อนที่จะนำเสนอโครงการเร่งด่วน Quick Win (หมู่บ้านละ 10 นาที) นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฯ ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิตุสงฆ์หลังพระฯ ได้ชี้แจงกระบวนการจัดเตรียมโครงการฯ ในการเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ (ระดับจังหวัด)

ว่าที่ร้อยตรี ณรงค์ โจนโสทร รองผู้ว่าจังหวัดเชียงราย มอบแนวทางการปฏิบัติงานขยายผลโครงการร้อยใจรักและกล่าวปิดการอบรมการฝึกปฏิบัติจริงฯ

การนำเสนอโครงการเร่งด่วน Quick Win ๔ อำเภอ ๘ หมู่บ้าน ตามลำดับดังนี้

จุดที่ ๑ บ้านหาดบ้าย องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง พบสภาพปัญหา ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร แนวทางพัฒนา สร้างแท่งกักเก็บน้ำและระบบท่อส่งน้ำเพื่อรับน้ำจากประปาภูเขา

จุดที่ ๒ บ้านก๊วกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง พบสภาพปัญหา ไม่มีแหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน รับน้ำจากหมู่บ้านอื่น ท่อส่งน้ำเสื่อมสภาพ ถูกแย่งน้ำจากหมู่บ้าน

อื่นทำ แนวทางพัฒนา โครงการสร้างฝายและปรับปรุงระบบ
ท่อห้วยวัดกั้วกาญจน์

**จุดที่ ๓ บ้านเมืองกาญจน์ องค์การบริหารส่วนตำบล
ริมโขง** พบสภาพปัญหา ท่อส่งน้ำมีขนาดเล็ก น้ำไม่เพียงพอต่อ
การอุปโภคบริโภค แนวทางพัฒนา โครงการปรับปรุงระบบท่อ

**จุดที่ ๔ บ้านร่มโพธิ์ทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ตับเต่า** พบสภาพปัญหา น้ำไม่พอใช้ ฝายยกระดับน้ำมีการ
ชำรุดมีน้ำกัดเซาะบริเวณท้ายฝายท่อส่งน้ำขนาดเล็กไม่มีที่
ระบายอาสระบายทราย ไม่มีการบริหารจัดการ แนวทาง
พัฒนา โครงการก่อสร้างฝายต้นน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก

**จุดที่ ๕ บ้านแผ่นดินทอง องค์การบริหารส่วนตำบล
ตับเต่า** พบสภาพปัญหา ฝายต้นน้ำชำรุด ไม่ได้มาตรฐาน ท่อ
ส่งน้ำขนาดเล็กไม่เหมาะสม ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค
แนวทางพัฒนา ยังไม่ได้ข้อสรุปโครงการ

จุดที่ ๖ บ้านเวียงหมอก เทศบาลตำบลห้วยซ้อ
พบสภาพปัญหา น้ำอุปโภค บริโภคไม่เพียงพอ เนื่องจาก
ระบบเดิมเสียหาย เพราะตะกอนอุดตัน ไม่สามารถซ่อมแซม
ได้เนื่องจากแนวท่อเดิมอยู่ลึกกว่า 2 ม. และขาดการบริหาร
จัดการน้ำที่ดี แนวทางพัฒนาโครงการวางระบบท่อเพื่อน้ำ
การอุปโภค บริโภค และการเกษตรในครัวเรือน

**จุดที่ ๗ บ้านรักษัพนง องค์การบริหารส่วนตำบล
ตาดควัน** พบสภาพปัญหา น้ำไม่เพียงพอ ไม่มีการบริหาร
จัดการน้ำที่ดี ต้นน้ำแห้งแล้ง ไม่มีมิเตอร์น้ำ น้ำไม่เพียงพอ
อุปโภคบริโภค แนวทางพัฒนา สร้างฝาย หินก่อ 2 จุด และ
บ่อบักน้ำ 1 จุด ถังพักน้ำ ติดมิเตอร์

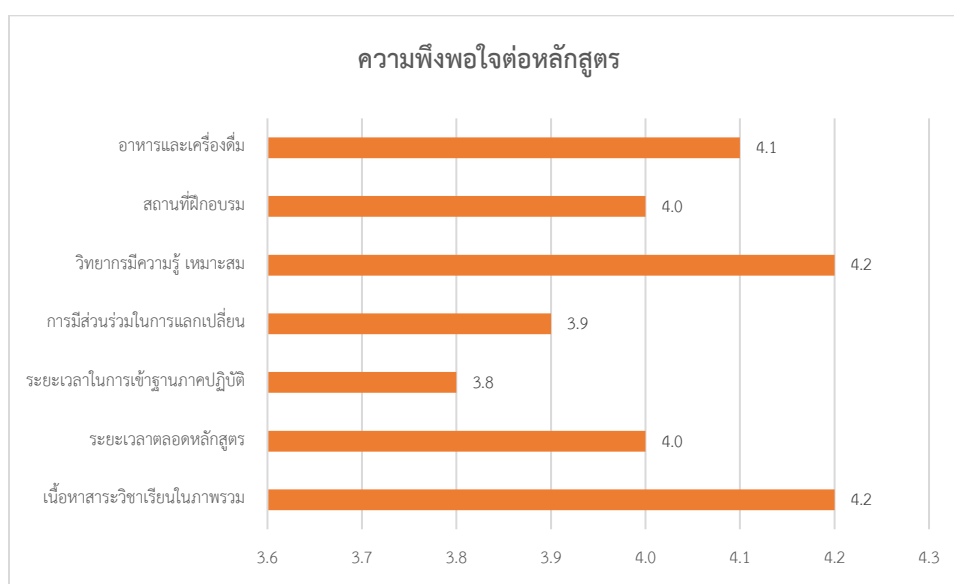
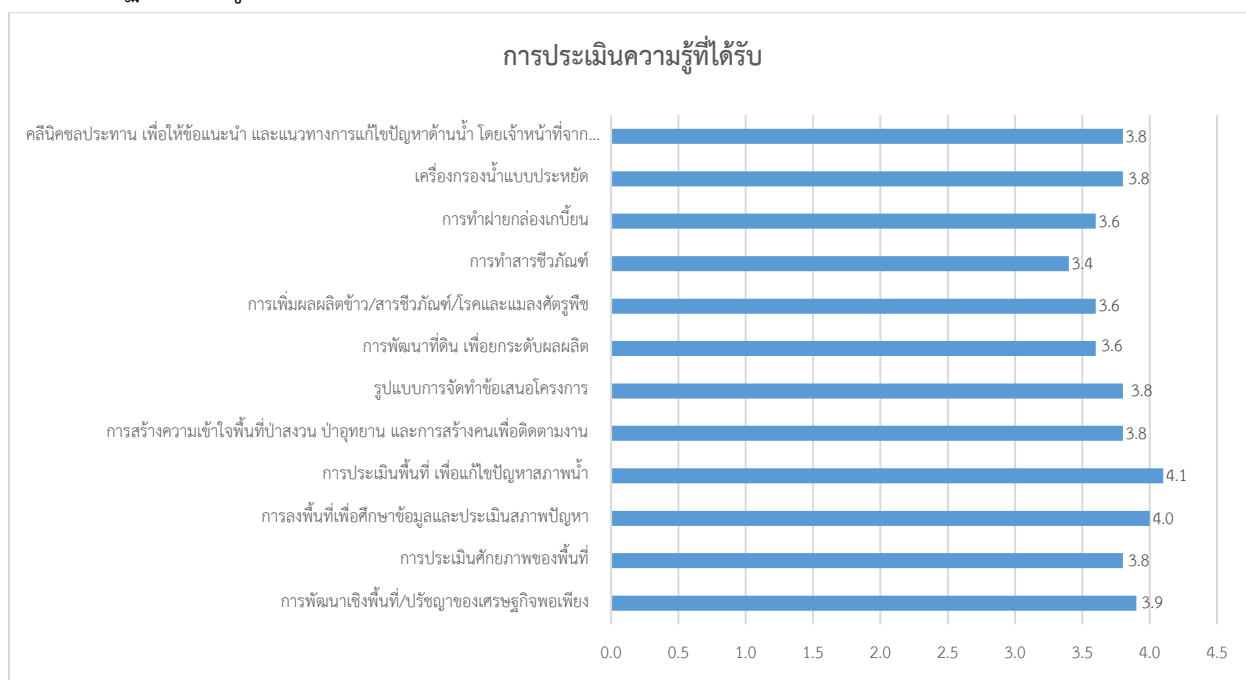
**จุดที่ ๘ บ้านป่าสักงาม องค์การบริหารส่วนตำบล
ดงมหาวัน** พบสภาพปัญหา ไม่มีแหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน น้ำ
แนวทางพัฒนา สร้างแท่งกักน้ำและระบบท่อส่งน้ำ

ปิดการฝึกอบรมฯ หลักสูตรที่ ๒ รุ่นที่ ๙

การประเมินความรู้ความเข้าใจ

- ❖ ผู้กรอกแบบประเมินทั้งหมด 85 คน แบ่งเป็นชาย 71 คน (83.53%) และหญิง 14 คน (16.47%) โดยส่วนใหญ่ มีอายุในช่วง 31 – 50 ปี (55.29%) 51 – 65 ปี (28.24%) น้อยกว่า 30 ปี (15.29%) และมากกว่า 65 ปี (1.18%)
- ❖ เมื่อถามถึงด้านความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง เปรียบเทียบ ก่อน/หลัง การเข้าฝึกปฏิบัติหลักสูตร 2 พบว่า คะแนนเพิ่มจาก 5.7 เป็น 8.0 หรือมากขึ้น 23%

4. ท่านได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าฝึกปฏิบัติในครั้งนี้

4.1 ประโยชน์ต่อตนเอง

1. นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนบุคคลในครอบครัว
2. ได้รับความรู้และการแก้ไขปัญหา เช่น การพоди พอใช้ พอเพียง
3. การสำรวจปัญหาในพื้นที่ของตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเร่งด่วน
4. สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้เปลี่ยนแนวคิดและวิถีการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง
5. การนำหลักการทรงงานของ รัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ในเรื่องดิน น้ำ ป่า

4.2 ประโยชน์ต่อชุมชน

1. ชุมชนได้รับประโยชน์ การครองชีพ การทำการเกษตร
2. จะนำเอาขั้นตอนของการพัฒนาไปใช้กับหมู่บ้านและชุมชนของตัวเอง
3. การประเมินพื้นที่และสภาพปัญหาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ตามพื้นที่บริบทของแต่ละชุมชน
4. นำความรู้ที่ได้ไปขยายผลจากครัวเรือนจนนำไปสู่การมีรายได้ในชุมชน
5. ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้รับให้กับชุมชนในพื้นที่ต่อไป

5. ท่านคิดว่าหลังจากผ่านการฝึกปฏิบัติแล้วจะสามารถนำความรู้ / ประสบการณ์ที่ได้รับ ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาให้หมู่บ้าน/ชุมชนของท่านได้หรือไม่

1. ได้ เพราะได้รับความรู้จากวิทยากรไปปรับใช้ในการพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาในด้านแหล่งน้ำ เพื่อให้ชุมชนมีความกินดี อยู่ดี มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
2. ได้ เพราะสิ่งที่ได้รับนั้นเป็นเรื่องปากท้องของประชาชน ในด้านของความกินดีอยู่ดีอย่างยั่งยืน
3. ได้ เพราะนำแนวทางการจัดการดำเนินงานที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ได้ เพราะ ชุมชนให้ความร่วมมือและเป็นความต้องการของชุมชนและเป็นการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน
5. ได้ เพราะข้อมูลที่ได้มาจะนำไปปรับใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตให้ดีขึ้น และให้ประชาชนในหมู่บ้านอาชีพ มีรายได้ และใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน

7. ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. การอบรมใช้ระยะเวลานานเกินไป ควรอยู่แค่ 2 คืน 3 วัน เพราะ 5 วันดูเหมือนเนื้อหาจะไม่ค่อยแน่น
2. ในภาคปฏิบัติควรให้ผู้เข้าอบรมได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเองเพิ่มมากขึ้น
3. หากผู้นำระดับสูงมีความเข้าใจในแนวทางรายละเอียดและความสำคัญของโครงการ ผู้ปฏิบัติจะทำงานได้ง่ายขึ้น
4. ควรจัดต่อเนื่องจากช่วงที่ว่างจากการทำการเกษตร
5. เป็นโครงการที่ดีควรมีต่อเนื่องและควรเข้าไปอบรมให้ชาวบ้านในพื้นที่เพราะชาวบ้านจะได้เข้าใจและปฏิบัติไปพร้อมกับผู้นำชุมชน
6. อยากให้หัวหน้าส่วนงานต่างๆลงพื้นที่สำรวจร่วมกันเพื่อที่จะได้หาทางออกไปในทิศทางเดียวกัน